

Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění

Česká republika

Evropská unie

Ostatní země

13. března 2024

Veronika Růžičková, Silvie Mičková

Agenda

1 Systém sociálního zabezpečení v České republice

- 1. Zdravotní pojištění*
- 2. Sociální zabezpečení*
- 3. Zaměstnanci*
- 4. Podnikatelé*

2 Sociální zabezpečení v Evropské unii

3 Mezinárodní smlouvy o sociálním zabezpečení

4 Bezesmluvní státy

Česká republika

- Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění
- Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění
- Zákon č. 581/1992 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení
- Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění
- Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti
- Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění

Česká republika

Kdo je v České republice pojištěn?

1. Zaměstnanci

- Zdravotní pojištění
- Sociální zabezpečení
  - Stáří + invalidita, nemoc + mateřství, nezaměstnanost

2. OSVČ

- Zdravotní pojištění
- Sociální zabezpečení
  - Stáří + invalidita, nemoc + mateřství, nezaměstnanost

3. Neaktivní osoby

- Zdravotní pojištění
- ~~Sociální zabezpečení~~ dobrovolná účast

Česká republika

Kdo v České republice platí pojistné?

1. Zaměstnavatelé

- Právní zaměstnavatel
- Ekonomický zaměstnavatel

2. OSVČ

3. Ostatní

1. Dobrovolní plátcí
2. Poplatníci s trvalým pobytem v České republice
3. Zákonný zástupce cizince mladšího 18 let s uděleným dlouhodobým pobytem na území ČR
4. Ukrajinci ve věku 18 až 64 let s dočasnou ochranou v ČR (zákon Lex Ukrajina)

4. Stát

Česká republika

Sazby pojistného v České republice

	Zaměstnanec	Zaměstnavatel	OSVČ
Důchodové pojištění	6,5 %	21,5 %	28,0 %
Státní politika zaměstnanosti	–	1,2 %	1,2 %
Nemocenské pojištění	0,6 %	2,1 %	2,7 %
Zdravotní pojištění	4,5 %	9,0 %	13,5 %
	11,6 %	33,8 %	45,4 %

Zaměstnavatel

Zvýšená sazba: zdravotničtí záchranáři, členové horské služby a jednotek hasičského záchranného sboru podniku – 27,8%, následně až 29,8% v 2026 (postupně)

Sleva na pojistném 5% u vybrané skupiny zaměstnanců na částečný úvazek

Zaměstnanci

Česká republika – zaměstnanci

Základní principy

- Povinná účast upravená zákonem
  - Možné přerušení zdravotního pojištění při pobytu v zahraničí
- Výjimky
  - Dohoda o provedení práce do 10.000 Kč měsíčně
  - Sjednaný příjem nižší než 4.000 Kč měsíčně
- Pojistné
  - **Maximální** (sociální zabezpečení)
  - **Minimální** (zdravotní pojištění)

Zaměstnanci – zdravotní pojištění

Kdo je považován za zaměstnance?

- Osoby vykonávající činnost pro zaměstnavatele, za kterou pobírají příjmy ze závislé činnosti od tohoto zaměstnavatele, s výjimkou
  - Osoby s příjmy ze závislé činnosti, které nejsou předmětem daně nebo jsou od daně osvobozeny
  - Osoby činné na základě dohody o provedení práce, která v kalendářním měsíci nedosáhla příjmu ve výši více než 10.000 Kč
  - Osoby činné na základě dohody o pracovní činnosti, která v kalendářním měsíci nedosáhla započitatelného příjmu (ve výši rozhodné pro účast na nemocenském pojištění)
  - Žáků či studentů – odměna z praktického výcviku

Zaměstnanci – zdravotní pojištění

Kdo je považován za zaměstnavatele?

- Zaměstnavatel se sídlem v České republice
- Zaměstnavatel se sídlem v EU/EHS
- Zaměstnavatel ve smluvním státě

- POZOR – činnost zahraničního zaměstnance v České republice

Zaměstnanci – Specifické záležitosti

Zvláštní kategorie zaměstnanců

Zahraniční zaměstnanec

- Zaměstnanec zaměstnavatele, jehož sídlo je na území státu, s nímž ČR **neuzavřela** mezinárodní smlouvu o sociální zabezpečení (= zahraniční zaměstnavatel), pokud tento zaměstnanec je činný v České republice ve prospěch svého zahraničního zaměstnavatele
- MSA ze zahraničí do ČR (např. Brazílie, Venezuela)
- Může se dobrovolně účastnit důchodového pojištění
- Může se dobrovolně účastnit nemocenského pojištění
- Výši pojistného si určuje sám

MSA = stálá provozovna, tj. poskytování služeb

Zaměstnanci – zdravotní pojištění

Vyměřovací základ

- Vyměřovacím základem je úhrn příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob a nejsou od této daně osvobozeny, a které mu zaměstnavatel zúčtoval v souvislosti se zaměstnáním (plnění v peněžní i nepeněžní formě a jiné výhody poskytnuté zaměstnavatelem)
- Do vyměřovacího základu **se nezahrnuje zejména**
  - **Náhrada škody podle zákoníku práce**
  - **Odstupné, odchodné a odbytné** poskytované na základě zvláštních právních předpisů
  - Jednorázová **sociální výpomoc** poskytnutá zaměstnanci k překlenutí jeho mimořádně obtížných poměrů vzniklých v důsledku živelní pohromy, požáru, ekologické nebo průmyslové havárie nebo jiné mimořádně závažné události
  - Plnění poskytnutá poživateli starobního důchodu po uplynutí 1 roku ode dne skončení zaměstnání

Zaměstnanci – zdravotní pojištění

Vyměřovací základ

- Maximální vyměřovací základ byl počínaje 1. 1. 2013 zrušen
- Minimální vyměřovací základ
  - **Obecně minimální mzda** – i tehdy, pokud bylo v zaměstnání po celý kalendářní měsíc poskytnuto pracovní volno bez náhrady příjmu nebo trvala neomluvená nepřítomnost v práci
  - Minimální vyměřovací základ neplatí např. pro zaměstnance, který
    - Se dlouhodobě zdržuje v cizině, v cizině je zdravotně pojištěn a učiní o těchto zkušenostech zdravotní pojišťovně oznámení – po návratu je nutné předložit doklad o uzavřeném zdravotním pojištění v cizině a jeho délce
    - Je osobou, za kterou je plátcem pojistného stát
    - Celodenně osobně a řádně pečuje alespoň o jedno dítě do 7 let věku nebo nejméně o dvě děti do 15 let věku
    - Dosáhl věku potřebného pro nárok na starobní důchod ale nesplňuje podmínky pro jeho přiznání

Zaměstnanci – sociální zabezpečení

Kdo je považován za zaměstnance?

- Osoby vykonávající činnost pro zaměstnavatele, za kterou pobírají příjmy ze závislé činnosti od tohoto zaměstnavatele, např.
  - Zaměstnanci v pracovním poměru
  - Zaměstnanci DPČ a DPP
  - Prokuristé, likvidátoři
  - Členové kolektivních orgánů právnické osoby
- Podmínky účasti zaměstnanců na pojištění (vyjma DPP)
  - Výkon zaměstnání v ČR nebo v cizině pro zaměstnavatele se sídlem na území ČR, pokud místo výkonu práce je trvale v cizině a zaměstnanci nejsou povinně účastni důchodového pojištění podle předpisů státu, ve kterém trvale vykonávají zaměstnání, a mají trvalý pobyt na území ČR nebo jiného členského státu EU, a
  - Sjednaná částka započitatelného příjmu z tohoto zaměstnání činí alespoň 4.000 Kč

Zaměstnanci – sociální zabezpečení

Kdo je považován za zaměstnavatele?

- Zaměstnavatel se sídlem v České republice
- Zaměstnavatel se sídlem v EU/EHS
- Zaměstnavatel ve smluvním státě

- Smluvní zaměstnavatel: tuzemský plátce příjmů

Zaměstnanci – Specifické záležitosti

Zvláštní kategorie zaměstnanců

Smluvní zaměstnanec

- Zaměstnanec zaměstnavatele, jehož sídlo je na území státu, s nímž ČR **neuzavřela** mezinárodní smlouvu o sociální zabezpečení (= zahraniční zaměstnavatel), pokud tento zaměstnanec je činný v České republice u smluvního zaměstnavatele (právnícká nebo fyzická osoba se sídlem v ČR)
- IHOL ze zahraničí do ČR (např. Brazílie, Venezuela)
- Povinná účast na sociálním zabezpečení v České republice
- Smluvní zaměstnavatel je povinen odvádět pojistné na důchodové pojištění, nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a také pojistné na zdravotní pojištění

IHOL = mezinárodní pronájem pracovní síly

Zaměstnanci – sociální zabezpečení

Vyměřovací základ

- Vyměřovacím základem je úhrn příjmů, které
  - Jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob podle ZDP
  - Nejsou od této daně osvobozeny
  - Jsou příjmem zúčtovaným zaměstnavatelem zaměstnanci v souvislosti se zaměstnáním, které zakládá účast na nemocenském pojištění nebo jen na důchodovém pojištění
- Do vyměřovacího základu **se nezahrnuje zejména**
  - **Náhrada škody podle zákoníku práce**
  - **Odstupné, odchodné a odbytné** poskytované na základě zvláštních právních předpisů
  - Jednorázová **sociální výpomoc** poskytnutá zaměstnanci k překlenutí jeho mimořádně obtížných poměrů vzniklých v důsledku živelní pohromy, požáru, ekologické nebo průmyslové havárie nebo jiné mimořádně závažné události
  - Plnění poskytnutá poživateli starobního důchodu po uplynutí 1 roku ode dne skončení zaměstnání

Zaměstnanci – specifické záležitosti

Maximální vyměřovací základ (MaxVZ)

- Sociální zabezpečení: 2.110.416 Kč (pro rok 2024)
  - Vyměřovací základ zaměstnance
  - V případě dvou a více zaměstnavatelů současně či postupně
    - U každého zaměstnavatele vlastní MaxVZ
    - Zaměstnanec podává žádost o vrácení přeplatku
    - Žádost nutné podat do 5 let od konce roku, v němž přeplatek vznikl
  - Z částky vyměřovacího základu nad zákonné maximum dosažené u jednoho zaměstnavatele za daný kalendářní rok se pojistné v daném roce neodvede (zaměstnavatelova ani zaměstnancova část)
  - Minimální vyměřovací základ není zaveden

Zaměstnavatelé – zdravotní pojištění a sociální zabezpečení

Povinnosti v roce 2024

Oznamování rozhodných skutečností	Do 8 dnů
Podání přehledu o platbách pojistného/přehledu o výši pojistného	Do 20. dne následujícího měsíce
Odvod pojistného za zaměstnance	Od 1. do 20. dne následujícího měsíce

---

OSVČ

Česká republika – OSVČ

OSVČ – Základní principy

• Důchodové pojištění

- V případě hlavní činnosti vždy
- V případě vedlejší činnosti jen při vyšších příjmech

• Zdravotní pojištění

- Podle trvalého pobytu

• Nemocenské pojištění

- Účast dobrovolná

OSVČ – zdravotní pojištění

Vyměřovací základ

- **50 % z daňového základu**
- **Maximální vyměřovací základ:** od 1. 1. 2013 není
- **Minimální vyměřovací základ:** dvanáctinásobek 50 % průměrné mzdy (pro rok 2024 je to 43.967 Kč), minimální měsíční vyměřovací základ je 21.983,50 Kč a minimální měsíční záloha 2.968 Kč
  - neplatí pro OSVČ, která po **celý** kalendářní měsíc:
    - a) Je současně zaměstnancem z toho titulu odvádí pojistné alespoň z minimálního základu
    - b) Za kterou je plátcem pojistného stát (mateřská nebo rodičovská dovolená, důchod....)
    - c) Držitel průkazu ZTP anebo ZTP/P
    - d) Dosáhla věku pro nárok na starobní důchod, ale nesplňuje pro něj další podmínky
    - e) Celodenně řádně a osobně pečuje o jedno dítě do sedmi let věku nebo dvě a více dětí do 15 let věku

OSVČ – zdravotní pojištění

Platba záloh na zdravotní pojištění

- Zálohy se neplatí za kalendářní měsíce
  - Kdy byla OSVČ uznána po celý kalendářní měsíc za neschopnou práce
  - Je-li OSVČ současně zaměstnancem a SVČ není hlavním zdrojem jejích příjmů
  - V **prvním** kalendářním roce podnikání ta OSVČ, která zahajuje samostatnou výdělečnou činnost a zároveň je za ni plátce pojistného stát.
- Zálohy v prvním kalendářním roce činnosti
  - OSVČ platí měsíční zálohy vypočtené z minimálního vyměřovacího základu, pokud si nestanoví zálohy vyšší
- Zálohy v dalších letech
  - 13,5 % z měsíčního vyměřovacího základu za předchozí kalendářní rok
    - Takto vypočtené zálohy se zaplatí poprvé za kalendářní měsíc, ve kterém byl nebo měl být podán přehled
    - Naposledy se vypočtené zálohy zaplatí v dalším kalendářním roce za kalendářní měsíc předcházející kalendářnímu měsíc, ve kterém byl nebo měl být podán přehled

OSVČ – zdravotní pojištění

Povinnosti OSVČ v roce 2024

Oznamování rozhodných skutečností

Do 8 dnů zahájení/ukončení činnosti

Podání přehledu o výši daňového základu

Do 1 měsíce ode dne, kdy byla povinnost podat daňové přiznání

2.5.2024

3.6.2024 pokud daňové přiznání elektronicky

1.8.2024 OSVČ s daňovým poradcem

8.4.2024 pokud se nepodává daňové přiznání

Platba pojistného

Zálohy od 1. dne kalendářního měsíce, na který se platí, do 8. dne následujícího kalendářního měsíce.

Doplatek do 8 dnů ode dne, kdy měl být nebo byl podán přehled.

OSVČ – sociální zabezpečení

Vyměřovací základ

- **55 % daňového základu**
- **Maximální vyměřovací základ: 2.110.416 Kč**
- **Minimální vyměřovací základ:** Od roku 2024 se bude zvyšovat minimální vyměřovací základ na sociální pojištění, a to až do roku 2026, s tím, že se bude odvíjet od průměrné mzdy (30%, 35%, 40%).
- Důležité rozlišovat hlavní a vedlejší činnost (účast v systému, výše záloh)
  - Hlavní činnost minimální záloha 3.852 Kč (2024)
  - Vedlejší činnost minimální záloha 1.413 Kč (2024)
- Činnost OSVČ se považuje za hlavní pokud není považována za vedlejší
- Vedlejší činnost alespoň po část měsíce současně:
  - současně vykonává zaměstnání (účast na nemocenském pojištění zaměstnanců) a/nebo
  - je student, poživatel invalidního či starobního důchodu, má nárok na peněžitou pomoc v mateřství, osobně pečuje o dítě do 4 let věku, osobně pečuje o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost) nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost), pokud osoba, která je závislá na pomoci jiné osoby, je osobou blízkou, nebo žije s OSVČ ve společné domácnosti, není-li osobou blízkou

OSVČ – sociální zabezpečení

- Účast OSVČ na **důchodovém pojištění**
  - povinná po dobu, kdy vykonávala v kalendářním roce **hlavní** činnost
  - po dobu, po kterou v kalendářním roce vykonávala **vedlejší** činnost, pokud její příjem z vedlejší činnosti po odpočtu výdajů dosáhl v kalendářním roce rozhodné částky (pro rok 2023: 96.777 Kč, pro rok 2024: 105.520 Kč) nebo se dobrovolně přihlásila
  - po dobu kalendářního roku, ve kterém byla **poplatníkem v paušálním režimu** a její daň byla rovna paušální dani
- Účast OSVČ na **nemocenském pojištění**
  - Podala přihlášku k účasti na nemocenském pojištění
  - Minimální měsíční pojistné 216 Kč splatné od 1. do posledního dne měsíce, za který se pojistné platí

OSVČ – sociální zabezpečení

Povinnosti OSVČ v roce 2024

Oznamování rozhodných skutečností

Do 15 dnů zahájení/ukončení činnosti

Podání přehledu o příjmech a výdajích

Do 1 měsíce ode dne, kdy byla povinnost podat daňové přiznání

2.5.2024

3.6.2024 pokud daňové přiznání elektronicky

1.8.2024 OSVČ s daňovým poradcem

Platba pojistného

Záloha za kalendářní měsíc je splatná od prvního do posledního dne kalendářního měsíce, na který se platí.

Doplatek do 8 dnů ode dne, kdy měl být nebo byl podán přehled.

Dávky nemocenského pojištění

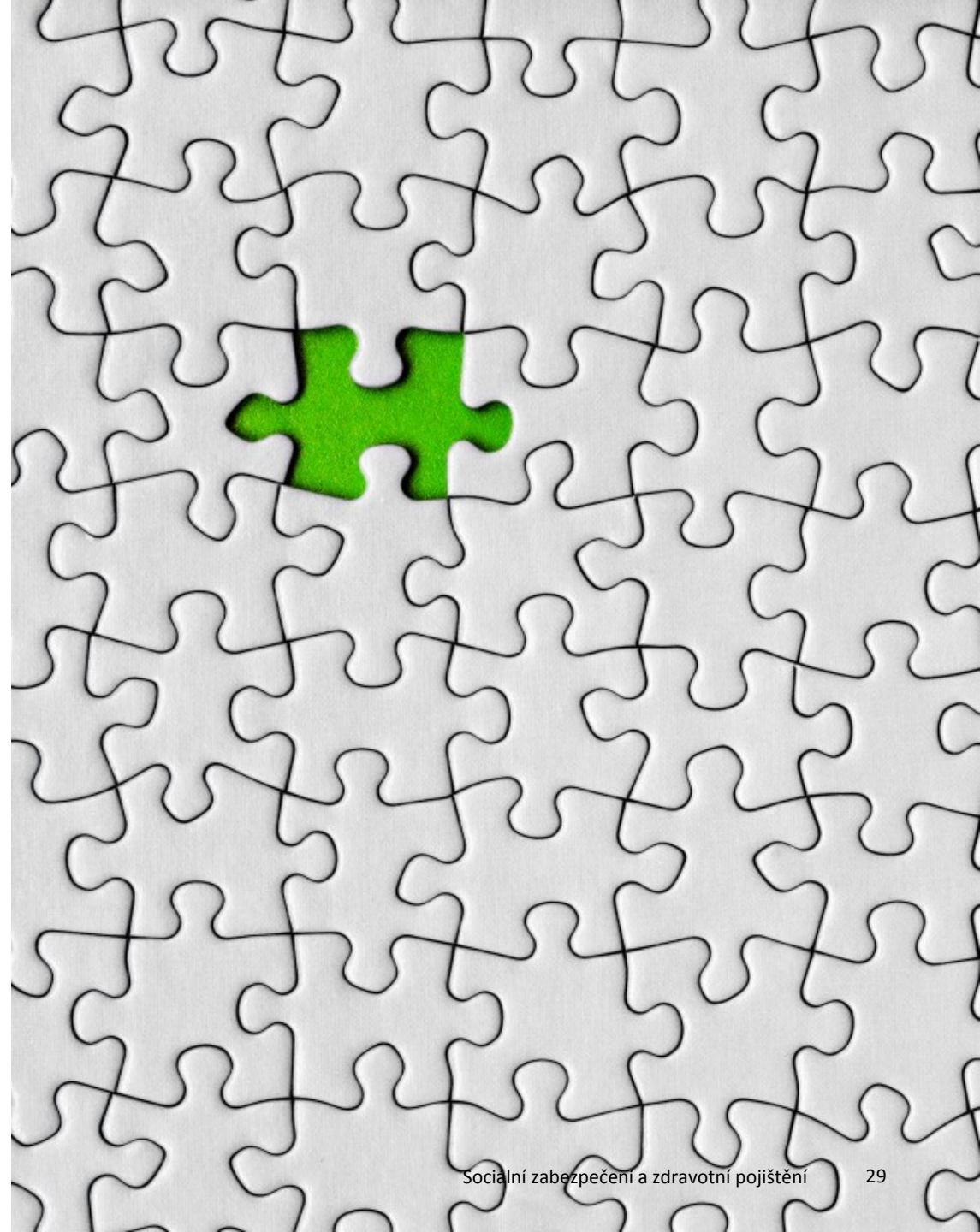
Nemocenské

Peněžitá pomoc v mateřství

Ošetřovné – ne OSVČ

Dlouhodobé ošetřovné

Otcovská

Dávky se počítají z redukováného denního vyměřovacího základu

- To je průměrný denní příjem zpravidla za posledních 12 kalendářních měsíců před čerpáním dávky.
- Stanovený průměrný denní příjem se upravuje (redukuje) pomocí tří redukčních hranic na denní vyměřovací základ
- Nemocenské
  - od 15. pracovního dne max. 380 kalendářních dnů, zaměstnanec má za prvních 14 dnů náhradu mzdy od svého zaměstnavatele.
- Ošetřovné
  - Maximálně 9 dní, výše ošetřovného činí 60 % redukováného denního vyměřovacího základu za kalendářní den
- Peněžitá pomoc v mateřství
  - nutnost být nemocensky pojištěn minimálně 270 dnů v posledních dvou letech před nástupem na tuto dávku, OSVČ navíc alespoň po dobu 180 dnů v období jednoho roku přede dnem nástupu. 70 % redukováného denního vyměřovacího základu, poskytuje 28 týdnů (resp. 37 týdnů, pokud žena porodí dvojčata nebo více dětí)

Dávky ze systému důchodového pojištění

- **Důchodový systém**

- Důchodový systém ČR je založen na povinném základním důchodovém pojištění

- **Druhy dávek**

- Starobní (včetně tzv. předčasného starobního důchodu), invalidní, vdovský a vdovecký, sirotčí

- **Dvě složky důchodu**

- Základní výměra a procentní výměra

Dávky ze systému důchodového pojištění

Podmínky nároku na řádný starobní důchod

- Pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže získal **dobu pojištění nejméně 35 let a dosáhl důchodového věku v roce 2024**
- Důchodový věk pojištěnců:

Ročník	Muž	Žena	1 dítě	2 děti
1954	63r + 2m	62r + 4m	61r	59r + 8m
1960	64r + 2m	64r + 2m	63r + 8m	62r + 2m
1971	65r	65r	65r	65r

Dávky ze systému důchodového pojištění

Jak se vypočítá řádný důchod

1. Základní výměra

- Jednotná pro všechny, od 1. 1. 2024 činí 4.400 Kč měsíčně

2. Procentní výměra

- stanovena individuálně z výpočtového základu a získané doby pojištění , minimálně činí 770 Kč.

Minimální měsíční výše důchodu přiznaného v roce 2024 činí celkem 5 170 Kč.

Náhradní doba pojištění

- Plně: Péče o dítě do věku 4 let a péče o osobu se zdravotním postižením, která byla uznána závislou na pomoci jiné osoby ve stupni II až IV, popř. o osobu se zdravotním postižením mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I až IV.
- Částečně: Doba evidence u úřadu práce, doba studia získaná do roku 2009

Evropská unie

Sociální zabezpečení

Proč je nutné věnovat sociálnímu zabezpečení zvýšenou pozornost?

- Vyšší náklady než na daň z příjmů
- Dopad na osobní situaci poplatníka a jeho rodiny
- Chyba se může projevit až za desítky let
- Povinnosti pro zaměstnavatele na základě informací od zaměstnance

Sociální zabezpečení

Vztah daní a pojistného

Daň	Pojistné
Všechny příjmy	Jen aktivní příjmy <i>(poplatníku náleží náhrada při výpadku příjmů)</i>
Ve státě zdroje příjmů	Jen v jednom státě <i>(EU pravidla)</i>
Podle ekonomické povahy činnosti	Podle fyzické přítomnosti
Nulové protiplnění bez ohledu na výši daně	Protiplnění podle výše pojistného <i>(vs. zdravotní pojištění)</i>
Týká se všech poplatníků	Týká se jen účastníků pojištění

Evropská unie

Právní předpisy

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k 883/2004 (tzv. koordinační pravidla)
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 4651/2012 – novelizace koordinačních pravidel

- Doporučení Rady EU
- Rozhodnutí správní komise EU
- Rozsudky Soudního dvora EU

Evropská unie

Teritoriální rozsah nařízení č. 883/2004

- Státy Evropské unie
- Státy Evropského hospodářského společenství (platí od 1. 6. 2012)
  - Norsko
  - Lichtenštejnsko
  - Island
- Švýcarsko (platí od 1. 4. 2012)

- Definice „EU“ dle evropských nařízení

Evropská unie

Věcný rozsah nařízení č. 883/2004 v České republice

- Platba pojistného a čerpání dávek
  - Důchodové pojištění
  - Nemocenské pojištění
  - Zdravotní pojištění
  - Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele
- Čerpání dávek
  - Státní sociální podpora

Evropská unie

Základní principy a pravidla evropské koordinace

- Princip „*Lex loci laboris*“
- Princip rovného nakládání
- Princip jediného pojištění
- Princip sčítání dob pojištění
- Princip výplaty dávek
- Princip asimilace skutečností
- Závislá činnost má při určování příslušnosti přednost před podnikáním (praktické problémy při posuzování vykonávané činnosti)

Setrvání v dosavadním systému sociálního zabezpečení

- Vyslání (čl. 12)
- Výkon činnosti na území dvou a více členských států (čl. 13)
- Výjimka (čl. 16)

N4VJCZ/2012/HU

A1

Koordinace systémů sociálního zabezpečení

Osvědčení týkající se právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení, které se vztahují na držitele
Nařízení EU 883/04 a 987/09 (*)

INFORMACE PRO DRŽITELE

Toto osvědčení se týká právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení, které se na vás vztahují, a potvrzuje, že nejste povinni platit příspěvky v jiném státě.

Než vycestujete ze státu, v němž jste pojištěni, a odjedete za prací do jiného státu, ujistěte se, že máte všechny dokumenty, které vás opravňují pobírat nezbytné věcné dávky (např. lékařskou péči, léčení v nemocnici apod.) ve státě, do něhož odjíždíte pracovat.

- Pokud ve státě, kde pracujete, přechodně pobýváte, požádejte svoji instituci zdravotního pojištění o vydání Evropského průkazu zdravotního pojištění (EHIC). Pokud během pobytu budete potřebovat věcné dávky, musíte se prokázat tímto průkazem poskytovateli zdravotní péče.

Setrvání v dosavadním systému sociálního zabezpečení

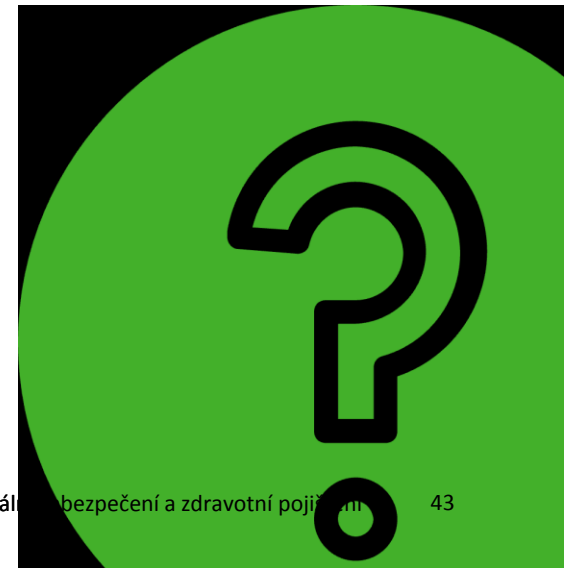
Krátkodobá vyslání (čl.12)

- Pojistné se odvádí v domovské zemi, pokud se neočekává vyslání delší než 24 měsíců (pro zaměstnané a OSVČ)
- Nutné naplnit předpoklady pro „vyslání“
- Je možné zaměstnance vysílat opakovaně?
  - Minimálně dvouměsíční odstup mezi vysláními
  - Nesmí nahradit jiného vyslaného pracovníka
- Pro vyslané zaměstnance z bohatých států do chudých to může vést ke zvýšení nákladů přidělení → **nelze zvolit levnější režim pro krátkodobá přidělení**

Evropská unie

Otázky našich klientů

- **Byl jsem pojištěný pět let v České republice. Nyní uzavřu pracovní smlouvu v Německu. Německá společnost mě obratem vyšle do České republiky na manažerskou pozici. Jaké budu platit pojištění?**
- **Mám naplánováno vyslání na Slovensko na 3 roky. Mohu požádat o vyslání na 24 měsíců?**

Setrvání v dosavadním systému sociálního zabezpečení

Zaměstnanci pracující ve více státech (čl. 13)

Základní pravidla

- Vykonává-li zaměstnanec podstatnou část své činnosti ve státě bydliště, podléhá právním předpisům státu **bydliště**
- **Není-li podmínka splněna:**
  - a) **Má-li pouze jednoho zaměstnavatele** → podléhá právním předpisům státu sídla zaměstnavatele
  - b) **Má-li dva nebo více zaměstnavatelů ve dvou různých členských státech**, z nichž jedním je stát bydliště → stát, v němž není bydliště zaměstnance
  - c) **Má-li dva nebo více zaměstnavatelů**, z nichž alespoň dva mají sídlo nebo místo podnikání v různých členských státech jiných, než je stát bydliště, pak zaměstnanec podléhá předpisům státu bydliště

Setrvání v dosavadním systému sociálního zabezpečení

Zaměstnanci pracující ve více státech (čl. 13)

- Podstatný výkon činnosti
  - Bere se v potaz rozsah práce a výše odměny
  - Méně jak 25% není podstatný výkon činnosti
- Určení bydliště zahrnuje mj. níže uvedená kritéria
  - Délka a souvislost přítomnosti ve členském státě EU
  - Charakteristika prováděné práce, jako například umístění, stálost, doba trvání
  - Rodinný stav a rodinné závazky
  - Výkon nepracovních aktivit
  - Trvalé bydliště
  - Daňové rezidenství

Setrvání v dosavadním systému sociálního zabezpečení

Výjimka (čl. 16)

- Vyslání přesahující 24 měsíců
- Jiné pracovní pobyty v zahraničí mimo vyslání
- Ve výjimečných případech mohou příslušné správní orgány obou států sjednat příslušnost k systému sociálního zabezpečení „domácího“ státu
- Maximální setrvání na základě výjimky v domovském státě je většinou 5 let
- Důvody pro udělení výjimky

Zaměstnanci pracující ve více státech

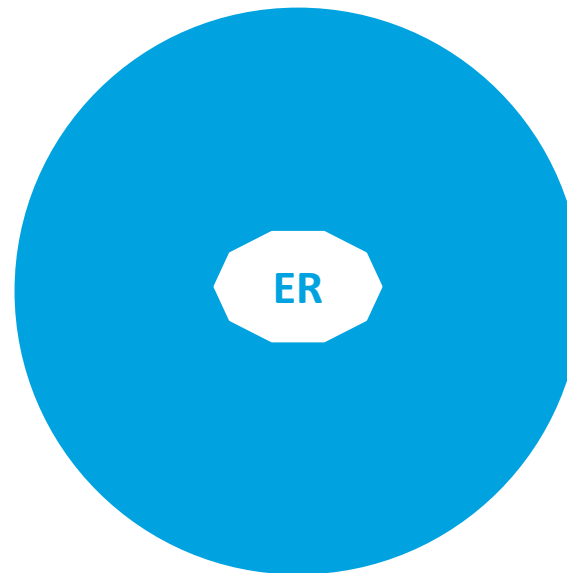
Příklad 1

Stát A

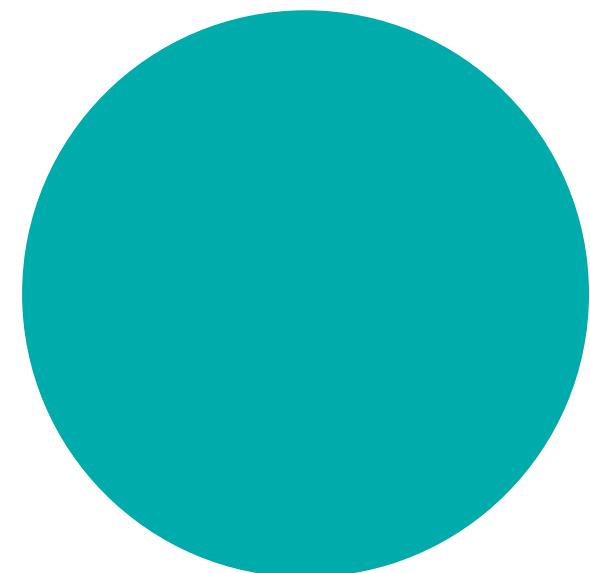
25%

Stát B

25%

Stát C

50%

Správná odpověď: Stát A

Zaměstnanci pracující ve více státech

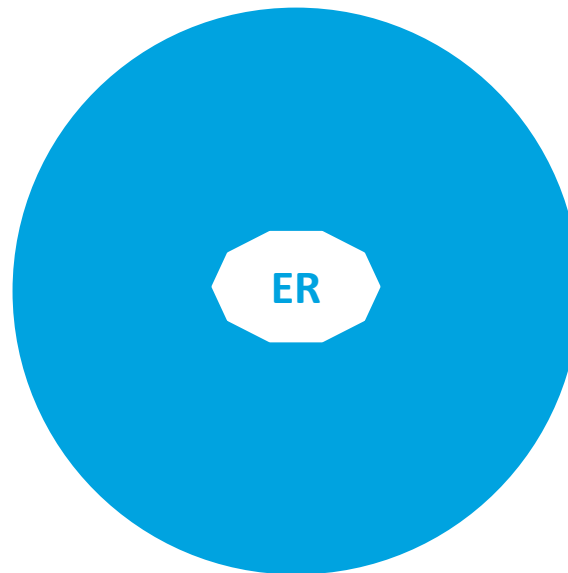
Příklad 2

Stát A

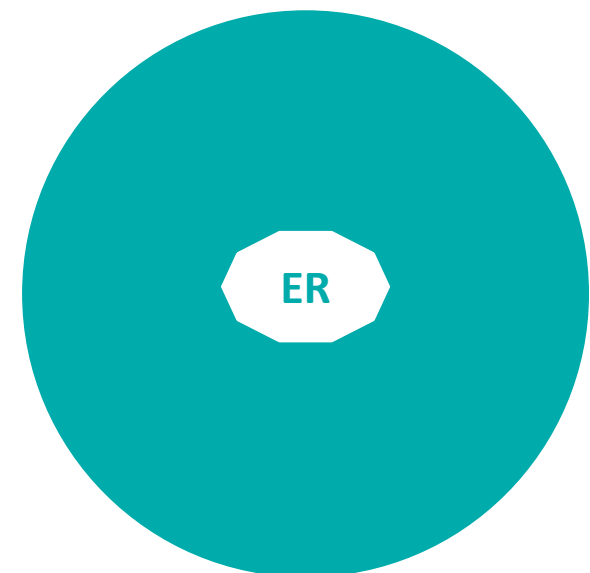
15%

Stát B

15%

Stát C

70%

Správná odpověď: Stát A

Zaměstnanci pracující ve více státech

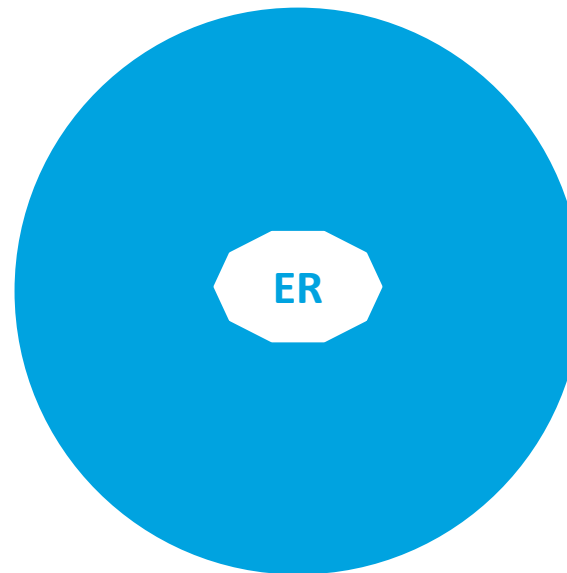
Příklad 3

Stát A

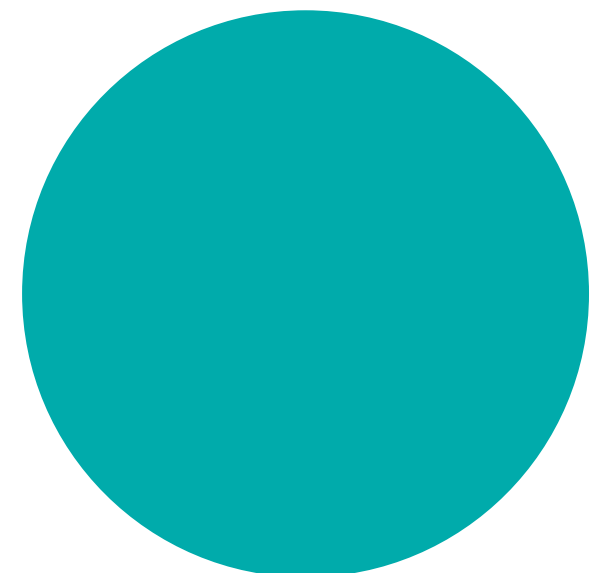
15%

Stát B

15%

Stát C

70%

Správná odpověď: Stát B

TELEWORK - Setrvání v dosavadním systému sociálního zabezpečení

Rámcová dohoda k aplikaci čl. 16(1) nařízení (ES) č. 883/2004 ve vztahu k obvyklé přeshraniční práci na dálku (telework)

- Pouze ve vztahu ke státům, které k dohodě přistoupily
  - ČR od 1.7.2023 (v době od 1.3.2023 do 30.6.2023 rámcová dohoda s Rakouskem a Německem)
- Rozšíření flexibility v oblasti práce z domova
  - zaměstnanci vykonávají pro zaměstnavatele přeshraniční práci na dálku
  - v rozsahu 25 % až méně než 50 % pracovní doby
  - pomocí informačních technologií zůstává ve spojení s pracovním prostředím zaměstnavatele
- Při splnění všech podmínek Rámcové dohody má zaměstnanec na udělení výjimky nárok.
- Dohoda se nevztahuje na:
  - Zaměstnance, kteří mimo teleworku vykonávají jinou činnost – práce na pobočce
  - Zaměstnance, kteří pracují ještě v jiném členském státě
  - OSVČ

Zaměstnanec má bydliště v ČR a je zaměstnán u německého zaměstnavatele. Zaměstnanec vykonává práci na dálku (telework) ze svého bydliště v ČR v rozsahu 2 dnů v týdnu (= 40 %), 3 dny v týdnu (= 60 %) vykonává práci v provozovně zaměstnavatele na území Německa.

Do kterého systému bude hrazeno pojistné?

- Jaké povinnosti má německá společnost?
- Jaké dopady má činnost v Německu na zaměstnance?

Setrvání v dosavadním systému sociálního zabezpečení

Formulář A1

- Formulář A1 prokazující příslušnost k určitému systému sociálního zabezpečení
- A1 je souhrnný dokument pro všechna výše uvedená základní pravidla
- Po obdržení je nutné jej zkontrolovat, případné chyby mohou způsobit jeho neplatnost
- Pozor na časové omezení formuláře

2.1 Členský stát CZ

2.2 Počáteční datum 01.01.2012

2.3 Datum ukončení 31.12.2014

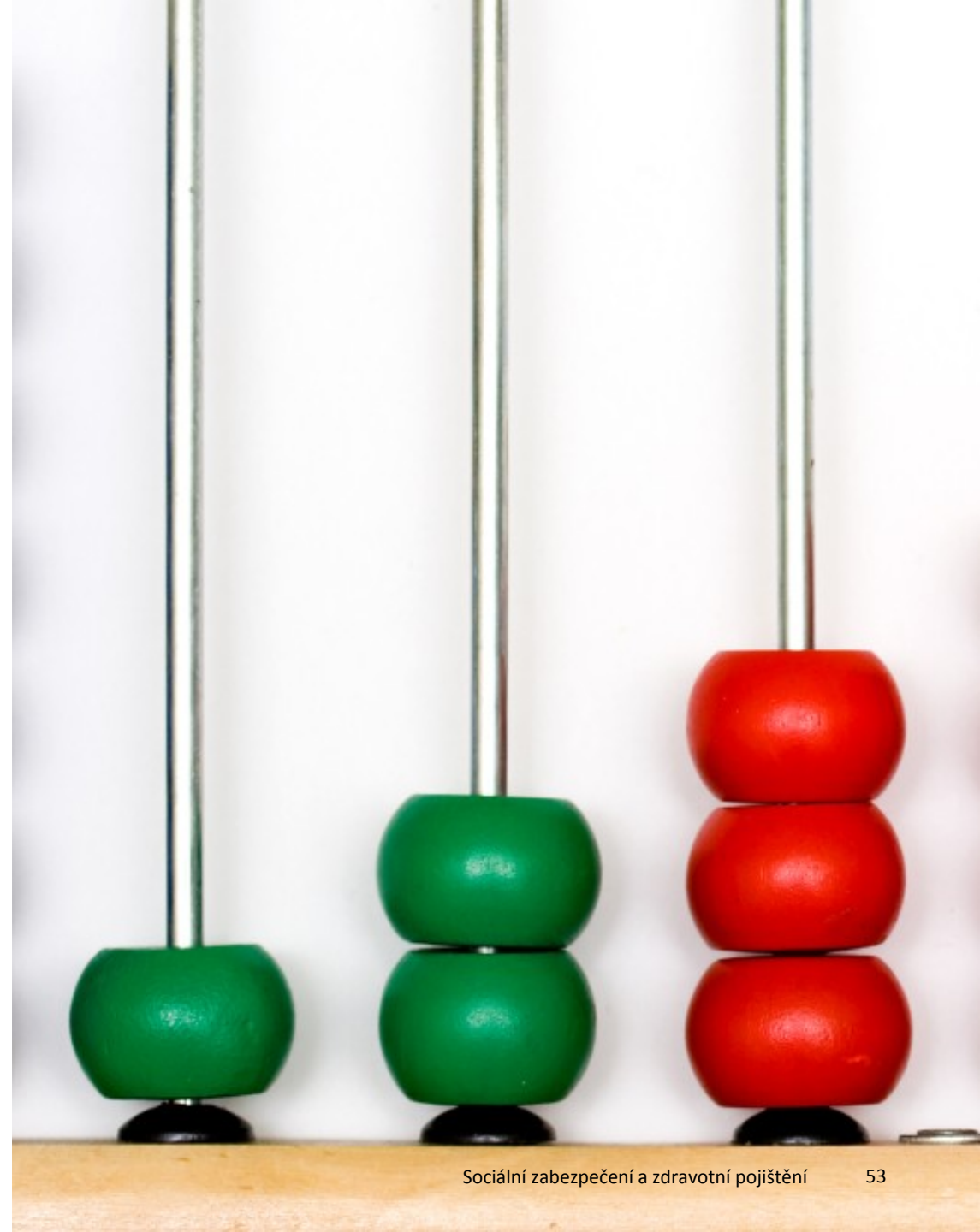
2.4 Osvědčení je použitelné po dobu činnosti.

2.5 Určení je prozatímní.

2.6 Nařízení č. 1408/71 zůstává použitelné na základě čl. 87 odst. 8 nařízení č. 883/2004.

Setrvání v dosavadním systému sociálního zabezpečení

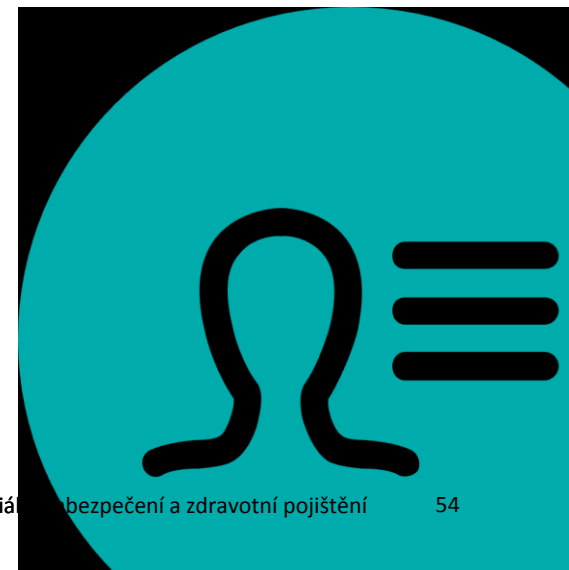
- Odpovědnost za odvod pojistného do správného systému nese plátce pojistného, tedy zaměstnavatel
- Pokud není A1 k dispozici, odvádí se dle výkonu činnosti zaměstnance
- Nelze počítat se shovívavostí českých / zahraničních správců pojistného
- V případě neudělení souhlasu se setrváním v českém systému je nutné odvádět pojistné do systému příslušného státu dle jeho předpisů

Životní situace našich klientů

Pan Ouswati, zaměstnanec španělské společnosti, přijíždí do České republiky, aby pracoval na projektu zavedení nového počítačového systému u české dceřiné společnosti.

- Jaké otázky je nutné si položit?
- Jaké povinnosti má španělská společnost?
- Jaké povinnosti má česká společnost?
- Jaké povinnosti má zaměstnanec?

Životní situace našich klientů

Pan Novák jako manažer pro střední Evropu pracuje pro svého českého zaměstnavatele v České republice přibližně 50 % své pracovní doby. Současně vykonává činnosti v dceřiných společnostech v Polsku (25%) a Rumunsku (25 %). Bydliště má pan Novák v České republice.

- Jaké povinnosti má zaměstnavatel?
- Jaké povinnosti má zaměstnanec?

Dávky ze systému sociálního zabezpečení stručně

- Zdravotní péče

- Rodinné dávky

Dávky ze systému sociálního zabezpečení stručně

Otázky našich klientů – zdravotní péče

Platím pojistné v České republice. S rodinou odjedu na Slovensko na dva roky. Požádal jsem o vystavení formuláře A1.

- Ve které zemi mám nárok na plnou zdravotní péči?
- Mám nárok na plnou zdravotní péči v České republice i na Slovensku?
- Ve které zemi mají nárok na plnou zdravotní péči manželka v domácnosti a děti?

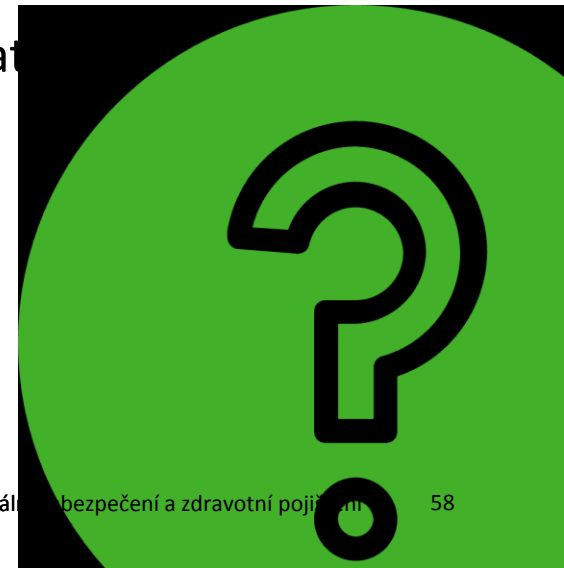

Dávky ze systému sociálního zabezpečení stručně

Otázky našich klientů – nárok na starobní důchod

Pracoval jsem pět let v Německu, kde jsem platil také pojistné. Jak se zohlední těchto pět let při výpočtu českého důchodu?

- Plný důchod vs. dílčí důchod ze států, kde byla doba pojištění déle než 1 rok
- Teoretická výše důchodu
- Žádost ve státě bydliště, resp. posledního pojištění
- Žádaná instituce komunikuje s ostatními státy
- Zaplacené příspěvky nejde přesouvat mezi státy ani vyplácet zpět osobě, která je zaplatila
- Výše důchodu je počítána na základě právních předpisů konkrétního státu, který dávku vyplácí

Brexit

Dohoda o obchodu a spolupráci – Protokol o koordinaci sociálního zabezpečení

- „staré“ situace – mohou být kryty Dohodou o vystoupení Spojeného království z EU, pravidla EU o koordinaci sociálního zabezpečení
- „nové“ situace týkajících se pohybu osob mezi Spojeným královstvím a EU od 1. ledna 2021 – Protokol o koordinaci sociálního zabezpečení – ošetřeny většinou stejně jako „staré“ situace, ale např:
  - chybí doložka o mimořádných okolnostech (článek 16 ve stávajících pravidlech EU o koordinaci sociálního zabezpečení). **To znamená, že pro vyslání přesahující dva roky není osvědčení o pojistném krytí domovské země k dispozici.**

Mezinárodní smlouvy o sociálním zabezpečení

Bezesmluvní státy

Smluvní státy

Přehled bilaterálních smluv

- Albánie
- Austrálie
- Bělorusko
- Bosna a Hercegovina
- Černá Hora
- Chile
- Indie
- Izrael
- Japonsko
- Jižní Korea
- Kanada
- Makedonie
- Moldavsko
- Quebéc
- Srbsko
- Sýrie
- Rusko – pozastaveno
- Turecko
- Tunisko
- Ukrajina
- USA
- Švýcarsko
- Brazílie
- Mongolsko

Smluvní státy

Smlouvy dle principu určení nároku na dávky

- Smlouvy nemusí zahrnovat všechny podsystémy sociálního zabezpečení
  - Např. Stát může být považován za smluvní pro oblast důchodového pojištění, nesmluvní pro oblast zdravotního pojištění
    - Principy rovného zacházení
    - Princip jediného pojištění
    - Princip sčítání dob pojištění
    - Princip výplaty dávek do druhého smluvního státu
- Nutné věnovat pozornost osobnímu rozsahu mezinárodní smlouvy

Smluvní státy

Struktura mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení

- Základní pravidlo výkonu činnosti
- Vyslání
- Výjimka z pravidla výkonu činnosti

Vždy posoudit osobní a věcný rozsah smlouvy

Smluvní státy – vyslání

Vyslání

- Základní pravidlo: **účast na pojištění ve státě fyzického výkonu činnosti**
  - Všechny smlouvy umožňují setrvání v domovském státě po určitou dobu (12 – 60 měsíců v závislosti na státě)
    - **Chile** pokud očekávané vyslání nepřesáhne 2 roky
    - **Japonsko** očekávané trvání nepřesáhne 5 let
    - **Jižní Korea** prvních 60 měsíců
    - **Kanada** pokud vyslání nepřesahuje 60 měsíců
    - **USA** 5 let
- **POZOR:** definice vyslání v jednotlivých smlouvách

Smluvní státy – vyslání

Vyslání z České republiky do smluvního státu

- Základní pravidlo: **vždy posoudit osobní a věcný rozsah smlouvy o soc. zab.**
- **Administrativní postup**
  - Zaměstnavatel a zaměstnanec vyplní společnou žádost o setrvání v českém systému sociálního zabezpečení
  - Odeslání žádosti s požadovanými přílohami příslušné OSSZ
  - Bude-li žádosti vyhověno, vystaví ČSSZ na základě příslušného ustanovení mezinárodní smlouvy osvědčení

  - Postup v případě platnosti českých právních předpisů
  - Postup v případě platnosti zahraničních právních předpisů

Bezesmluvní státy

Činnost v České republice – lokální pracovní smlouva

- **Činnost občana z bezesmluvního státu pro českého zaměstnavatele**

- Základní pravidlo: postupuje se pouze dle lokální legislativy

- **Životní situace**

- Česká společnost zaměstná občana Vietnamu. Pracovní smlouva je uzavřena dle českých právních předpisů
- **Jaké povinnosti má česká společnost?**
- **Jaké povinnosti má zaměstnanec?**

Bezesmluvní státy

Činnost v České republice – poskytování služeb

- **Činnost zaměstnance zaměstnavatele z bezesmluvního státu u české společnosti**
  - **Důchodové pojištění**
    - Zahraniční zaměstnavatel
    - Zahraniční zaměstnanec
    - Účast na pojištění je dobrovolná
  - **Nemocenské pojištění**
    - Účast dobrovolná, pokud se účastní důchodového pojištění
  - **Zdravotní pojištění**
    - Zaměstnanec není účasten zdravotního pojištění (nemá-li v ČR trvalý pobyt)

Bezesmluvní státy

Činnost v České republice – pronájem pracovní síly

- **Činnost zaměstnance zaměstnavatele z bezesmluvního státu u české společnosti**
  - Smluvní zaměstnavatel
  - Smluvní zaměstnanec
  - **Účast na pojištění je povinná**
  - **Česká společnost plní povinnosti plátce pojistného**

Bezesmluvní státy

Činnost občana České republiky v **bezesmluvním státě**

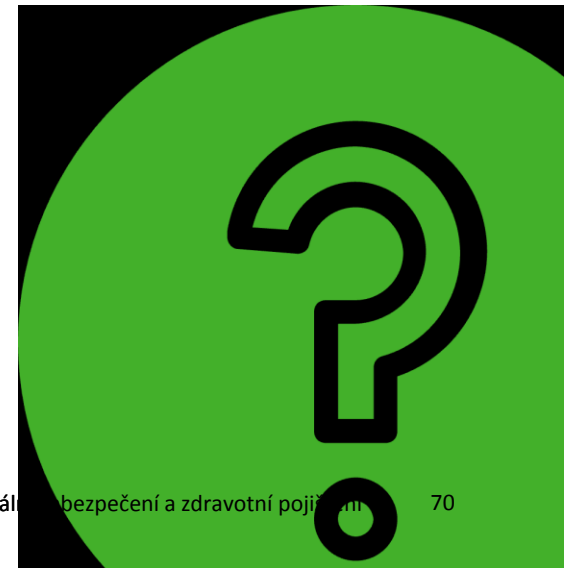
- Základní pravidlo: **postupuje se dle lokální legislativy**
  - Zaměstnanec se může účastnit obou systémů
- **Důchodové a nemocenské pojištění – účast v České republice, pokud**
  - Místo výkonu práce trvale v cizině, pracovník není povinně účasten důchodového pojištění ve státě výkonu práce a trvalý pobyt v České republice nebo v jiném státě EU
  - Pokud není účast v ČR povinná, lze dobrovolně pojistit
- **Zdravotní pojištění – účast v České republice**
  - Pobývá-li zaměstnanec v zahraničí nepřetržitě šest měsíců a je v zahraničí zdravotně pojištěn, může se zaměstnanec z českého systému zdravotního pojištění odhlásit
  - POZOR: Nutné dodržet administrativní postupy a lhůty

Dávky ze systému sociálního zabezpečení stručně

Otázky našich klientů – nárok na starobní důchod

Pracoval jsem pět let v Brazílii, kde jsem platil také pojistné. Jak se zohlední těchto pět let při výpočtu českého důchodu?

- Zaměstnanec požádá o důchod v České republice
- Výše důchodu a nárok na důchod se posoudí pouze podle českých právních předpisů
- Přihlíží se pouze k dobám získaným v České republice
- K době pojištění v Brazílii se nepřihlíží

Kontakty

Veronika Růžičková

Manažer

Email: vruzickova@deloittece.com

Tel: +420 605 724 572

[LinkedIn](#)

Silvie Mičková

Senior konzultant

Email: smickova@deloittece.com

Tel: +420 731 636 233

[LinkedIn](#)

Zajímá tě kariérní cesta v Deloitte?

Kontaktní e-mailová adresa

ceczrecruitment@deloittece.com

Tipy a triky jak uspět získáš zde:

[HR brožura](#)

Deloitte označuje jednu či více společností globální sítě členských společností Deloitte Touche Tohmatsu Limited („DTTL“) a jejich dceřiné a přidružené subjekty (souhrnně „organizace Deloitte“). Společnost DTTL (rovněž označovaná jako „Deloitte Global“) a každá z jejích členských společností a jejich přidružených subjektů je samostatným a nezávislým právním subjektem, který není oprávněn zavazovat nebo přijímat závazky za jinou z těchto členských společností a jejich přidružených subjektů ve vztahu k třetím stranám. Společnost DTTL a každá členská společnost a přidružený subjekt nese odpovědnost pouze za své vlastní jednání či pochybení, nikoli za jednání či pochybení jiných členských společností či přidružených subjektů. Společnost DTTL služby klientům neposkytuje. Více informací najdete na adrese www.deloitte.com/about.

Společnost Deloitte je předním poskytovatelem služeb v oblasti auditu a jiných ověřovacích služeb, daňového a právního poradenství, podnikového a finančního poradenství a poradenství v oblasti rizik, které využívá téměř 90 % společností umístěných v žebříčku Fortune Global 500® a tisíce dalších soukromých společností. Naši odborníci dosahují měřitelných a spolehlivých výsledků, které pomáhají posílit důvěru veřejnosti v kapitálové trhy, umožňují klientům transformovat se a prosperovat a ukazují cestu k silnější ekonomice, spravedlivější společnosti a udržitelnému rozvoji. Deloitte čerpá ze své více než 175leté historie a působí ve více než 150 zemích a regionech. Chcete-li se dozvědět více o způsobu, jakým více než 415 000 odborníků Deloitte na celém světě dělá věci, které mají smysl, navštivte www.deloitte.com.

Toto sdělení obsahuje pouze obecné informace a společnost Deloitte Touche Tohmatsu Limited („DTTL“) ani žádná z členských společností její globální sítě či jejich přidružených subjektů (souhrnně „organizace Deloitte“) jejím prostřednictvím neposkytuje odborné rady ani služby. Přijetí jakéhokoliv rozhodnutí či jednání, které může mít dopad na vaše finance či podnikání, byste měli konzultovat s kvalifikovaným odborným poradcem.

Nejsou poskytována žádná prohlášení, záruky ani závazky (výslovně ani konkludentně) ohledně přesnosti nebo úplnosti informací v tomto sdělení a společnost DTTL, její členské společnosti, přidružené subjekty, zaměstnanci ani zástupci nenesou odpovědnost za jakékoliv ztráty nebo škody vzniklé přímo nebo nepřímo v důsledku spolehnutí se na toto sdělení jakoukoli osobou. Společnost DTTL, její členské společnosti a jejich spřízněné subjekty jsou samostatnými a nezávislými právními subjekty.

© 2024 Pro více informací kontaktujte Deloitte Česká republika.